

SŁUCHANIE Z PRZEWIDYWANIEM NA KARTECZKACH

Zielony stworek w żywopłocie

44 MIN

na podstawie „Wyprawa pana Abakanowicza” — Radosław Gryczka

Karta dla nauczyciela · Pełna lekcja · 8–11 lat

W pakiecie: warianty: 44 · 29 · 17 min · audio: 2 segmenty · karta pracy: wersje A, B, C, S · tekst do czytania

Cel główny

Uczniowie opierają swoje przewidywanie na dowodzie z tekstu, a nie na zgadywaniu.

Cele szczegółowe – uczeń:

- wysłucha fragmentu z nagrania
- zapisze jedno przewidywanie i jedno uzasadnienie „bo…”
- wskaże w tekście zdanie, które popiera jego przewidywanie
- wykona zadanie z karty pracy

Zagadnienia kluczowe

odpowiedzialność · decyzje · strach · zaufanie

Materiały

- telefon lub komputer z głośnikiem
- wydruk karty dla ucznia — po jednej na ucznia, gdy robicie kartę pracy
- tablica i kreda albo marker
- karteczki lub kartki z zeszytu pocięte na cztery
- taśma albo magnesy do przypięcia karteczek
- widoczny zegar
- egzemplarz książki — jeśli jest pod ręką

Przed zajęciami

Nie musisz znać tej książki — wszystko, co powiesz, stoi w krokach niżej. Fragment pochodzi z rozdziałów 1 i 2: dziesięcioletni Piotrek wychodzi z psem Indianą, widzi na polanie zielonego stworka i wchodzi za nim w żywopłot. Przed lekcją sprawdź dźwięk na sali, otwórz stronę pakietu na telefonie, zapisz na tablicy pytanie otwierające i przygotuj karteczki — wystarczą kartki wyrwane z zeszytu i pocięte na cztery. Kartę dla ucznia — jest w niej i tekst fragmentu, i karta pracy — drukujesz wtedy, gdy robicie kartę pracy, po jednej na ucznia; bez niej nie drukujesz niczego.

Przebieg — 44 min

1	0′	Okładka i pytanie na tablicy	ROZMOWA
2	4′	Segment 1 — Sobota, na którą były inne plany	SŁUCHANIE
3	9′	Trzy przewidywania na karteczkach	ROZMOWA
4	15′	Segment 2 — Obudzić się w innym lesie	SŁUCHANIE
5	20′	Karta „moje przewidywanie i mój dowód”	PRACA
6	35′	Które przewidywanie było najbliżej	ROZMOWA
7	42′	Gdzie leży książka	CZYTANIE

Wejście

4 min

okładka i jedno pytanie, zanim włączysz nagranie

ROZMOWA
4 MIN

1 Okładka i pytanie na tablicy

Pokaż okładkę i przeczytaj tytuł. Jeśli masz egzemplarz, pokaż książkę i puść ją po klasie; jeśli nie, pokaż okładkę z ekranu albo z pierwszej strony swojej karty. Powiedz, że nikt w sali nie zna zakończenia — ty też nie musisz.

POWIEDZ DZIECIOM

Dziś posłuchamy kawałka książki. Wasze zadanie to nie „wysłuchać”, tylko zgadnąć, co będzie dalej — i powiedzieć, po którym zdaniu to wiecie.

Pytanie zapisane przed czytaniem. Na tablicy stoi jedno pytanie, zanim padnie pierwsze zdanie tekstu: „Po czym poznasz, że to nie jest zwykły dzień?”. Nie zbieraj teraz odpowiedzi — pytanie zostaje na tablicy do końca zajęć i klasa słucha po to, żeby na nie odpowiedzieć.

> **Na co uważać:** nie streszczaj fabuły przed nagraniem. Jedno zdanie wystarczy: „Bohater ma dziesięć lat, psa i sobotę, na którą miał zupełnie inne plany”. Każde zdanie więcej zabiera dzieciom to, co mają zgadnąć.

> **Gdy klasa milczy:** zamiast pytać całą salę, poproś o odpowiedź jedną osobę, a potem zapytaj: „kto ma inaczej?”. Dwie odpowiedzi wystarczą, żeby ruszyć dalej.

Fragment z nagrania

16 min

nagranie z przerwą na karteczki z przewidywaniem

SŁUCHANIE
5 MIN

2 Segment 1 — Sobota, na którą były inne plany

Włącz segment 1 (6 min). Player zatrzyma się sam.

Co usłyszy klasa: Piotrek chce wyjść z kolegami, ale rodzice przypominają mu o psie. Na polanie chłopiec widzi zielonego stworka wielkości dłoni, biegnie za nim, przeciska się przez żywopłot i trafia do lasu, w którym nie słychać już ulicy. Stworek pyta go „Jesteś tym z przepowiedni?", sypie mu w twarz kolorowy proszek i Piotrek upada bez ruchu.

> **Na co uważać:** sześć minut to granica, po której klasa przestaje słuchać. Nie zatrzymuj nagrania w środku i nie komentuj po drodze — przerwa jest zaplanowana zaraz po nagraniu.

ROZMOWA
6 MIN

3 Trzy przewidywania na karteczkach

To jest przerwa po pierwszym nagraniu i najważniejsze sześć minut tych zajęć.

POWIEDZ DZIECIOM

Co się teraz stanie z Piotrkiem — i po czym w tekście poznajesz, że to nie jest zwykły żywopłot?

Przewidywanie na karteczkach i ranking. Rozdaj karteczki. Przez 30 sekund w sali jest cisza i każdy zapisuje na swojej karteczce dwa zdania:

- **Myślę, że...** — co się teraz stanie z Piotrkiem,
- **bo...** — z czego w tekście to wynika.

Potem karteczki lądują na tablicy — dzieci przypinają je same (taśmą albo magnesem) albo podają ci na stos i przypinasz je ty. Razem z klasą grupujesz je w trzy najczęstsze przewidywania i wypisujesz te trzy hasłami na tablicy. Karteczki zostają na tablicy do końca zajęć.

> **Na co uważać:** nie zbieraj przewidywań od wszystkich po kolei — po piątej wypowiedzi klasa przestaje słuchać. Trzy hasła na tablicę i dalej. Nie mów „dobrze" ani „źle": pierwsza ocena zamyka usta pozostałym.

> **Gdy klasa milczy:** cisza po pytaniu jest tu normalna i potrzebna — odlicz 30 sekund na zegarku, zamiast ją przerywać. Jeśli po nich karteczki nadal są puste, daj parom 30 sekund na naradę i powiedz, że wolno napisać „nie wiem, ale...". Możesz też podać dwa gotowe początki:

- „Myślę, że Piotrek obudzi się...",
- „Myślę, że stworek...".

SŁUCHANIE
5 MIN

4 Segment 2 — Obudzić się w innym lesie

Włącz segment 2 (5 min). Player zatrzyma się sam.

Co usłyszy klasa: Piotrek budzi się w obcym lesie i słyszy głos, którego nie umie znaleźć. Okazuje się, że mówi do niego pies Indiana. Razem idą w stronę wioski, mijając drzewa i kwiaty wielkości małych drzewek, a chłopiec przyznaje, że wcale nie chciał tu być i boi się kleszczy. Segment kończy się w chwili, gdy widzą osadę, jakiej Piotrek nigdy nie widział.

Przewidywanie i dowód

22 min

powrót do przewidywań i szukanie dowodu, z którego wynikały

PRACA
15 MIN

5 Karta „moje przewidywanie i mój dowód"

Rozdaj karty dla uczniów — po jednej na ucznia. Uczniowie otwierają kartę pracy na ostatnich stronach swojej karty; tekst fragmentu mają na pierwszych stronach tej samej karty. Praca jest samodzielna, w parach tylko przy szukaniu zdania w tekście. Karteczki z przerwy zostają na tablicy — dzieci mogą do nich zaglądać.

Wszystkie wersje karty sprawdzają to samo: każdy uczeń zapisuje jedno przewidywanie i wskazuje zdanie z tekstu, które je popiera. Różnią się wsparciem, nie tematem. Jeśli chcesz komuś dać kartę łatwiejszą albo trudniejszą, wydrukuj ją wcześniej z pliku ze wszystkimi wersjami i podaj po cichu — nigdy nie mów na głos, że ktoś dostaje inną kartę.

> **Na co uważać:** dzieci będą chciały napisać, co się już wydarzyło. To nie o to chodzi — pilnuj, żeby przewidywanie dotyczyło tego, czego jeszcze nie usłyszały, czyli wioski za drzewami.

Gdy ktoś nie może ruszyć: wróć z nim na pierwsze strony karty i pokaż palcem akapit, w którym stworek pyta „Jesteś tym z przepowiedni?". Jedno zdanie z tekstu wystarczy, żeby zacząć.

ROZMOWA
7 MIN

6 Które przewidywanie było najbliżej

Wróćcie do trzech haseł z tablicy.

POWIEDZ DZIECIOM

Które przewidywanie z tablicy było najbliżej — i dzięki któremu zdaniu z tekstu, a nie dzięki szczęściu?

Timer i wyzwanie. Ustaw widoczny zegar na 90 sekund i powiedz: „Znajdźcie w tekście jedno zdanie, z którego wasze przewidywanie wynikało". Pary szukają, a pierwsze trzy zgłoszenia czytają swoje zdanie na głos. Dopiero potem rozstrzygacie, które hasło z tablicy było najbliżej.

Gdy klasa nie ma przed sobą tekstu, daj te same 90 sekund na przypomnienie zamiast na szukanie: „powiedzcie zdanie z nagrania, z którego wasze przewidywanie wynikało". Zdania, które padają najczęściej, masz w „Odpowiedziach dla prowadzącej".

> **Na co uważać:** nagradzaj wskazanie zdania, nie trafność przewidywania. Dziecko, które nie zgadło, ale pokazało zdanie, zrobiło dokładnie to zadanie.

Gdzie leży książka

dwa zdania na koniec, żeby ktoś po nią sięgnął

2 min

CZYTANIE
2 MIN

7 Gdzie leży książka

Domknij zajęcia pytaniem, które przez cały czas stało na tablicy: po czym poznaliśmy, że to nie był zwykły dzień? Zbierz dwie odpowiedzi, nie więcej.

Jeśli klasa słuchała obu nagrań, przeczytaj na głos ostatnie zdania segmentu 2: „Indiana i Piotrek przeszli jeszcze kilka metrów, gdy ich oczom ukazała się wioska. Pies miał rację. Takiej osady chłopiec jeszcze nigdy nie widział.”

Jeśli klasa słuchała tylko pierwszego, tych zdań nie czytaj — nie ma do nich kontekstu. Powiedz zamiast tego: „Czy Piotrek się obudzi i kto do niego mówi, sprawdzicie sami”, i zostaw karteczki z przewidywaniami na tablicy do końca dnia. Zdanie w ramce niżej mówisz zawsze.

POWIEDZ DZIECIOM

To był dopiero początek. Co spotka Piotrka dalej, opowiada książka „Wyprawa pana Abakanowicza” Radosława Gryczki.

Jeśli masz egzemplarz pod ręką, pokaż go i zapytaj, kto chce go wypożyczyć pierwszy. Jeśli wiesz, że książka jest w bibliotece szkolnej albo miejskiej, powiedz dzieciom, gdzie ją znajdą. Jeśli tego nie wiesz, zostań przy tytule i autorze: dzieci mogą o nią poprosić w bibliotece albo w domu.

Jeśli zostanie czas

Runda jednym słowem: każdy mówi jedno słowo, którym opisałby zielonego stworka — bez zdania, bez komentarza prowadzącej. Dwadzieścia osób mieści się w dwóch minutach.

Ciąg dalszy?

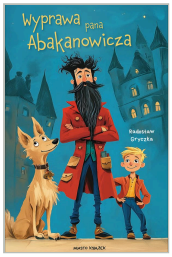

To ten sam las i ten sam chłopiec, co dalej w „Wyprawie pana Abakanowicza”. Jeśli klasa chce wiedzieć, co Piotrek zrobi, gdy las okaże się nie ten, warto sięgnąć po książkę — a wy macie gotową lekcję z jej dalszej części.

Jeśli książka jest w Waszej bibliotece, zachęć dzieci do przeczytania całości.

ZAMÓW EGZEMPLARZ DO BIBLIOTEKI
miastoksiazek.pl

Odpowiedzi dla prowadzącej

Wersje karty pracy: A łatwiejsza · **B** standardowa (ta w karcie ucznia) · **C** trudniejsza · **S** o łatwiejszej czytelności. Na kartach uczniów jest tylko litera — nikt nie widzi, kto ma łatwiejszą.

Jak to sprawdzać

Przewidywanie nie ma poprawnej odpowiedzi — fragment urywa się, zanim cokolwiek się rozstrzygnie, więc **nie oceniasz trafności, tylko sposób**. Kryteria są te same we wszystkich czterech wersjach:

1. uczeń zapisał **jedno** przewidywanie o tym, czego jeszcze nie usłyszał (wioska za drzewami), a nie streszczenie tego, co już było;
2. wskazał **konkretne zdanie z tekstu**, a nie ogólne „bo tak było napisane”;
3. między zdaniem a przewidywaniem widać związek — uczeń umie powiedzieć, co z tego zdania wynika;
4. przewidywanie nie kłóci się z tym, co w tekście już padło (Piotrek jest w obcym lesie, pies mówi, Indiana wie, gdzie jest stworek, i prowadzi Piotrka do wioski za drzewami).

Odpowiedź, która spełnia trzy z czterech kryteriów, jest dobra. Brak punktu 2 to jedyny brak, którego nie da się zaliczyć — bez zdania z tekstu zostaje zgadywanka.

Przewidywanie z karteczek — zdania z segmentu 1, na które dzieci wskazują najczęściej

- „Jesteś tym z przepowiedni?” — ktoś tu na Piotrka czekał, więc zaraz się dowie, po co tu trafił, i dostanie jakieś zadanie;
- „zupełnie przestał słyszeć dźwięki ulicy” — Piotrek nie jest już w swoim mieście, więc tak łatwo do domu nie wróci;
- „Co tu robisz, dryblasie?” — dla stworka Piotrek jest olbrzymem i intruzem, więc mieszkańcy tego miejsca będą się go bać albo zechcą go przegonić;
- „Nim chłopiec zdążył zareagować, nieznajomy zdmuchnął z dłoni kolorowy proszek prosto w twarz Piotrka. Ten poczuł się nagle bardzo senny i po chwili upadł bez ruchu na ziemię” — proszek działa jak czary, więc po przebudzeniu coś będzie inaczej niż przed snem: z Piotrkiem albo wokół niego.

Wersja A

Każde z czterech przewidywań w zadaniu 1 jest dopuszczalne — rozstrzyga zadanie 2.

Przykład dobrej odpowiedzi 1. Zakreślone: „Ktoś w wiosce powie Piotrkowi, jak wrócić do domu”. Myślę tak, ponieważ w tekście jest zdanie: „Wiem, gdzie on jest, ale nie wiem, co to za miejsce”. To zdanie mówi mi, że Indiana wie, gdzie jest stworek, więc znajdą go w wiosce i Piotrek go o to zapyta.

Przykład dobrej odpowiedzi 2. Zakreślone: „Mieszkańcy wioski przestraszą się Piotrka i Indiany”. Myślę tak, ponieważ w tekście jest zdanie: „Co tu robisz, dryblasie?”. To zdanie mówi mi, że dla tych stworków Piotrek jest wielki, więc inni też mogą się go bać.

Przykład, który kryteriów nie spełnia. „Myślę tak, bo tak mi się wydaje i bo w bajkach zawsze tak jest”. Brakuje punktu 2 — nie ma zdania z tekstu, więc nie ma czego sprawdzić. Poproś ucznia, żeby pokazał palcem jedno zdanie w tekście na pierwszych stronach swojej karty; to wystarczy, żeby ruszył.

Wersja B

Przykład dobrej odpowiedzi 1. „Myślę, że w wiosce Piotrek spotka więcej takich stworków jak ten zielony i że oni będą go oczekiwać. Ktoś mu powie, po co go tu ściągnięto”. Dowód: „Jesteś tym z przepowiedni?”. Wybrałem to zdanie, bo stworek pyta tak, jakby czekał na kogoś konkretnego. Skoro istnieje przepowiednia, ktoś w wiosce musi ją znać.

Przykład dobrej odpowiedzi 2. „Myślę, że Piotrek najpierw będzie chciał wracać do domu i pokłóci się o to z Indianą. Wioska go nie ucieszy”. Dowód: „Nie chciałem tu być”. Wybrałam to zdanie, bo Piotrek mówi je wprost i jest wtedy zły. Kto jest zły na całe miejsce, ten nie ucieszy się z tego, co w nim znajdzie.

Wersja C

W tabeli liczą się trzy różne zdania, każde faktycznie obecne w tekście. Typowe trafne wybory i to, co zapowiadają:

- „zupełnie przestał słyszeć dźwięki ulicy” — Piotrek przekroczył granicę i nie jest już w swoim mieście;
- „Jesteś tym z przepowiedni?” — ktoś tu na niego czekał, więc jego przybycie nie jest przypadkiem;
- „Indiana, to ty?” — w tym świecie zwierzęta mówią, więc obowiązują inne prawa;
- „tu za drzewami jest wioska, taka… niezwykła” — wioska będzie inna niż wszystko, co Piotrek zna.

Przykład dobrego wniosku 1. „Najmocniej zapowiada to pytanie «Jesteś tym z przepowiedni?». Myślę, że w wiosce ktoś powie Piotrkowi, że jest im potrzebny, i poprosi go o pomoc. To zdanie pokazuje, że stworek nie był zaskoczony jego widokiem, tylko sprawdzał, czy to ten właściwy chłopiec”.

Przykład dobrego wniosku 2. „Najmocniej zapowiada to zdanie o tym, że przestał słyszeć dźwięki ulicy. Myślę, że w wiosce Piotrek dowie się, że nie da się wrócić tą samą drogą, bo żywopłot był przejściem tylko w jedną stronę. To zdanie pokazuje, że dom został po drugiej stronie i już go nie słychać”.

Wniosek, który kryteriów nie spełnia: „Najciekawsze jest zdanie o mówiącym psie, bo mówiący pies jest śmieszny”. To jest ocena zdania, a nie przewidywanie — dopytaj: „i co z tego wynika dla wioski?”.

Wersja S

Zadanie 1 — pary: A – 2, B – 1, C – 3.

- A. Ktoś tu na Piotrka czekał — 2. „Jesteś tym z przepowiedni?”
- B. Piotrek nie jest już w swoim mieście — 1. „zupełnie przestał słyszeć dźwięki ulicy”
- C. Zwierzęta w tym świecie mówią — 3. „Indiana, to ty?”

Zadanie 2 — każde z trzech zaznaczeń jest dopuszczalne. Sprawdzasz dwie rzeczy: czy wpisany numer zdania pasuje do zaznaczonego przewidywania i czy zdanie po „Myślę tak, bo” mówi cokolwiek o związku między nimi.

Przykład dobrej odpowiedzi 1. Zaznaczone: „W wiosce Piotrek znowu spotka zielonego stworka”. Numer zdania: 2. Myślę tak, bo stworek pytał go o przepowiednię, więc go szukał i pewnie czeka.

Przykład dobrej odpowiedzi 2. Zaznaczone: „W wiosce ktoś pomoże Piotrkowi wrócić do domu”. Numer zdania: 1. Myślę tak, bo Piotrek nie słyszy już swojego miasta i sam drogi nie znajdzie, więc musi kogoś poprosić.

© Metabook sp. z o.o. · bezpłatnie do zajęć w szkołach i bibliotekach